

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE SAMARBEJDSOMRÅDE

EFTA-TILSYNSMYNDIGHEDEN

AFGØRELSE TRUFFET AF EFTA-TILSYNSMYNDIGHEDEN

Nr. 308/2000/KOL

den 30. oktober 2001

om nye retningslinjer for anvendelsen af EØS-statsstøttereglerne for så vidt angår statsstøtte og risikovillig kapital og om niogtyvende ændring af de proceduremæssige og materielle regler for statsstøtte

EFTA-TILSYNSMYNDIGHEDEN,

som henviser til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde ⁽¹⁾, særlig artikel 61 til 63,

som henviser til aftalen mellem EFTA-staterne om oprettelse af en tilsynsmyndighed og en domstol ⁽²⁾, særlig artikel 24 og artikel 1 i protokol nr. 3 til denne aftale,

som tager i betragtning, at EFTA-Tilsynsmyndigheden i henhold til artikel 24 i aftalen om Tilsynsmyndigheden og Domstolen skal sætte EØS-aftalens bestemmelser om statsstøtte i kraft,

som tager i betragtning, at EFTA-Tilsynsmyndigheden i henhold til artikel 5, stk. 2, litra b), i aftalen om Tilsynsmyndigheden og Domstolen skal udstede meddelelser og retningslinjer for sager, der er behandlet i EØS-aftalen, hvis dette er udtrykkeligt fastsat i denne aftale eller i aftalen om Tilsynsmyndigheden og Domstolen, eller hvis EFTA-Tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt,

som erindrer om de proceduremæssige og materielle regler for statsstøtte ⁽³⁾, vedtaget af EFTA-Tilsynsmyndigheden den 19. januar 1994 (EFT L 231 af 3.9.1994 og EØS-tillægget til EFT nr. 32),

som tager i betragtning, at Europa-Kommissionen den 23. maj 2001 vedtog en meddelelse om statsstøtte og risikovillig kapital (EFT C 235 af 21.8.2001, s. 3),

som tager i betragtning, at nævnte meddelelse også er relevant for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde,

som tager i betragtning, at der skal sikres en ensartet anvendelse af statsstøttereglerne i hele Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde,

som tager i betragtning, at EFTA-Tilsynsmyndigheden i henhold til punkt II under overskriften »GENERELT« i slutningen af bilag XV til EØS-aftalen efter høring af Europa-Kommissionen skal vedtage retsakter, der svarer til dem, som Kommissionen vedtager, for at opretholde lige konkurrencevilkår,

som har hørt Europa-Kommissionen,

som erindrer om, at EFTA-Tilsynsmyndigheden har hørt EFTA-staterne på et multilateralt møde om emnet,

HAR TRUFFET FØLGENDE AFGØRELSE:

1. Retningslinjerne for statsstøtte ændres ved at indsætte et nyt kapitel 10A, statsstøtte og risikovillig kapital, med den ordlyd, der er indeholdt i bilag I til denne afgørelse.

⁽¹⁾ I det følgende benævnt »EØS-aftalen«.

⁽²⁾ I det følgende benævnt »aftalen om Tilsynsmyndigheden og Domstolen«.

⁽³⁾ I det følgende benævnt »retningslinjer for statsstøtte«.

2. Afgørelsen, inklusive bilag I, offentliggøres i EØS-afsnittet af og EØS-tillægget til *De Europæiske Fællesskabers Tidende*.
3. EFTA-staterne underrettes ved en kopi af denne afgørelse, inklusive bilag I.
4. Europa-Kommissionen underrettes i overensstemmelse med litra d) i protokol 27 til EØS-aftalen ved en kopi af afgørelsen, inklusive bilag I.
5. Den engelske udgave af afgørelsen er autentisk.

Udfærdiget i Bruxelles, den 30. oktober 2001.

På EFTA-Tilsynsmyndighedens vegne

Knut ALMESTAD

Formand

BILAG I

»10A. STATSSTØTTE OG RISIKOVILLIG KAPITAL (¹)

10A.1. *Indledning*

- (1) Europa-Kommissionen opstiller i meddelelsen om statsstøtte og risikovillig kapital (²) regler for sin anvendelse af statsstøttereglerne på foranstaltninger, der skal fremme risikovillig kapital. Kommissionen har tidligere formuleret en generel politik til fordel for fremme af risikovillig kapital (³) i Fællesskabet. Den har f.eks. udtrykt bekymring over faren for, at Fællesskabets virksomheder skal blive alt for afhængige af lånefinansiering (⁴), og fremhævet de muligheder for vækst og jobskabelse, der kunne opstå ved en udvidelse af markederne for risikovillig kapital (⁵). Kommissionen mener, at visse typer virksomheder, eller virksomheder på visse stadier af deres eksistens, formentlig er bedre tjent med egenkapitalfinansiering eller tilsvarende finansiering end med lånefinansiering alene som følge af omkostningerne ved gældsbetjeningen og mange låneinstitutters uvilje mod at løbe risici.
- (2) Efter Kommissionens opfattelse har et egenkapitalgab, der indebærer, at der er en vedvarende kapitalmarkedsimperfektion, som forhindrer udbuddet i at tilfredsstille efterspørgslen til en pris, der er acceptabel for begge parter, en negativ virkning for europæiske små og mellemstore virksomheder (SMV) sammenlignet med tilsvarende virksomheder i Nordamerika. Gabet vedrører på den ene side højteknologiske innovative og for det meste unge virksomheder og på den anden side en bred vifte af virksomheder af forskellig alder og i forskellige sektorer med mindre vækstpotentiale, som ikke kan fremskaffe finansiering til deres udvidelsesprojekter uden ekstern risikovillig kapital.
- (3) Kommissionen fremhæver også, at tilvejebringelse af risikovillig kapital hovedsagelig er en kommerciel aktivitet, der indebærer kommercielle beslutninger. De økonomiske og budgetmæssige vilkår er sådanne, at hele udvidelsen af aktiviteter med risikovillig kapital ikke kan opnås og ikke bør forsøges opnået alene gennem offentlige midler. Den vigtigste udfordring er at skabe de rette betingelser for, at de store reserver af privatkapital, der findes i Europa, vil blive anvendt til sådanne investeringer. Denne udfordring angår i lige så høj grad udviklingen i iværksætternes efterspørgsel efter kapital som investorernes udbud af kapital. Derudover har Kommissionen erkendt, at offentlig finansiering kun har en rolle, der er begrænset til at rette op på konstaterede markedsfejl (⁶).
- (4) Myndigheden deler Kommissionens synspunkt. Foranstaltninger for offentlig finansiering af risikovillig kapital vil imidlertid uundgåeligt rejse spørgsmål om, hvorvidt de er forenelige med EØS-aftalens statsstøtteregler.

10A.2. *Formålet med og anvendelsesområdet for disse retningslinjer samt forholdet til andre retningslinjer*

- (1) Disse retningslinjer har to hovedformål:
 - at beskrive, hvordan myndigheden vil anvende statsstøtedefinitionen i EØS-aftalens artikel 61, stk. 1, på foranstaltninger, der er beregnet til at tilvejebringe eller fremme risikovillig kapital (»foranstaltninger for risikovillig kapital«)
 - at opstille nye kriterier, i henhold til hvilke myndigheden kan godkende sådanne foranstaltninger, som udgør statsstøtte, selv om de ikke er forenelige med de øvrige regler i myndighedens retningslinjer for statsstøtte.
- (2) Disse retningslinjer tager desuden sigte på at forklare, hvorfor det er nødvendigt med statsstøttekontrol på dette område, at forklare vanskelighederne ved at anvende de nuværende retningslinjer på sådanne foranstaltninger og at begrunde, hvorfor myndigheden mener, at de nye forenelighedskriterier er både nødvendige og hensigtsmæssige.
- (3) Oplysningerne i disse retningslinjer kan ikke medføre, at der sættes spørgsmålstejn ved foreneligheden af statsstøtteforanstaltninger, som opfylder kriterierne i de øvrige regler i nærværende retningslinjer for statsstøtte.

(¹) Dette kapitel svarer i al væsentlighed til Europa-Kommissionens meddelelse om statsstøtte og risikovillig kapital (EFT C 235 af 21.8.2001, s. 3). Forud for vedtagelsen af meddelelsen om statsstøtte og risikovillig kapital havde Europa-Kommissionen allerede truffet en række beslutninger om statsstøtte og risikovillig kapital. Myndigheden henviser i disse retningslinjer til de samme beslutninger, som der henvises til i Europa-Kommissionens meddelelse.

(²) EFT C 235 af 21.8.2001, s. 3.

(³) I sit dokument »Risikovillig kapital: En nøgle til jobskabelse i Den Europæiske Union« (SEK(1998) 552 endelig udg. af 31.3.1998) definerede Kommissionen risikovillig kapital som egenkapitalfinansiering til virksomheder i deres opstarts- og udviklingsfase, og udtrykket anvendes i den betydning i nærværende retningslinjer. Udtrykket »venturekapital« refererer hovedsagelig til risikovillig kapital fra investeringsfonde (venturekapitalfonde) oprettet til det formål. Sådanne fonde tilvejebringer en blanding af egenkapital, mezzanifinansiering og ansvarlig lånekapital, og udtrykket »venturekapital« refererer til hele denne finansiering.

(⁴) »Økonomisk reform: rapport om Fællesskabets produkt- og kapitalmarkeder«, KOM(1999) 10 af 20.1.1999.

(⁵) »Risikovillig kapital: En nøgle til jobskabelse i Den Europæiske Union«, SEK(1998) 552 endelig udg. af 31.3.1998.

(⁶) Statusrapport om handlingsplanen for risikovillig kapital, KOM(2000) 658 endelig af 18.10.2000, punkt 3.4.

- (4) Dette dokument afviger på ingen måde fra bestemmelserne i de gældende retningslinjer for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder.
- (5) Myndigheden vil være specielt opmærksom på, at disse retningslinjer ikke anvendes til at omgå de principper, der er fastsat i eksisterende kapitler i nærværende retningslinjer for statsstøtte.

10A.3. *Begrundelser for at kontrollere offentlig finansiering af foranstaltninger for risikovillig kapital*

- (1) Bortset fra at EØS-aftalen og aftalen om Tilsynsmyndigheden og Domstolen pålægger myndigheden at kontrollere statsstøtte i EFTA-staterne — og ligesom det gælder for andre former for offentlig intervention — skal de nationale myndigheder, når de beslutter, om de vil bevilge eller godkende offentlige midler til foranstaltninger, der er beregnet til at fremme risikovillig kapital, så vidt muligt reducere følgende tre særskilte, men dog forbundne risikokategorier:
 - Risikoen for, at fordelene for støttemodtagerne (hvad enten det er investorer eller virksomheder) skaber en unødigt fordrejning af konkurrencevilkårene i forhold til deres konkurrenter i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.
 - Risikoen for »dødvægt«, eller en manglende igangsættende virkning. Nogle virksomheder, der finansieres gennem offentligt støttede foranstaltninger, ville formentlig under alle omstændigheder have opnået finansiering på samme vilkår. Der er tegn på, at dette sker, om end det ikke er dokumenteret. I så fald sker der en unødigt anvendelse af offentlige ressourcer.
 - Risikoen for »fortrængning«. Tilstedeværelsen af offentligt støttede foranstaltninger kan rent faktisk afholde andre potentielle investorer fra at stille kapital til rådighed.
- (2) Ikke alle offentlige foranstaltninger, der gennemføres til fordel for ordninger med risikovillig kapital, falder ind under definitionen af statsstøtte i EØS-aftalens artikel 61, stk. 1, og derfor ind under myndighedens statsstøttekontrol. Næste afsnit i disse retningslinjer rummer derfor en vejledning i, hvordan myndigheden fortolker definitionen af statsstøtte i forbindelse med foranstaltninger for risikovillig kapital.

10A.4. *Anvendeligheden af artikel 61, stk. 1, på foranstaltninger for risikovillig kapital*

- (1) I tilfælde af en foranstaltning i form af et tilskud eller lån er det normalt indlysende, hvilken virksomhed der potentielt er støttemodtageren, når det drejer sig om at vurdere, om der er tale om statsstøtte. Visse konstruktioner, der er udformet med henblik på at fremme risikovillig kapital, er imidlertid mere komplekse, idet de offentlige myndigheder skaber incitamenter for én gruppe økonomiske aktører (investorer) til at stille finansiering til rådighed for en anden gruppe (f.eks. mindre virksomheder). Afhængig af foranstaltningens udformning, og selv om de offentlige myndigheder måske kun har til hensigt at give sidstnævnte gruppe fordele (7), kan virksomheder på det ene eller begge »niveauer« være modtagere af statsstøtte. I visse tilfælde indebærer foranstaltningen endvidere, at der oprettes en fond eller et andet investeringsinstrument, som eksisterer særskilt fra investorerne og de virksomheder, der investeres i. I sådanne tilfælde er det også nødvendigt at overveje, om midlerne eller instrumentet kan betragtes som en virksomhed, der modtager statsstøtte.
- (2) Når myndigheden skal vurdere foranstaltninger for risikovillig kapital, skal den derfor overveje muligheden af, at en foranstaltning kan indebære støtte på mindst tre forskellige niveauer:
 - støtte til investorer
 - støtte til en fond eller et andet instrument, hvorigennem foranstaltningen formidles (i tilfælde af en investeringsinstitutfond (»fund of funds«) kan der være mere end et enkelt sådant niveau)
 - støtte til de virksomheder, der investeres i.
- (3) For at en foranstaltning kan falde ind under anvendelsesområdet for EØS-aftalens artikel 61, stk. 1, skal fire kumulative kriterier være opfyldt:
 - foranstaltningen skal indebære, at der anvendes statslige midler; når de offentlige myndigheder deltager direkte finansielt i foranstaltninger for risikovillig kapital eller giver skatteincitamenter til investorerne, er dette sædvanligvis selvindlysende
 - foranstaltningen skal fordreje konkurrencen ved at give støttemodtageren en fordel; i overensstemmelse med EF-Domstolens retspraksis skal myndigheden antage, at der sandsynligvis er tale om statsstøtte, når der ydes statslige midler på en måde, som ikke vil være acceptabel for en privat investor, der arbejder under normale markedsøkonomiske vilkår. Når de offentlige myndigheder derimod investerer på vilkår, der vil være acceptable for en sådan investor, gives der ingen fordel, og der er derfor ikke tale om

(7) De Europæiske Fællesskabers Domstol har fastslået, at artikel 87 ikke skelner mellem de omhandlede statsinterventionsforanstaltninger ved henvisning til deres årsager eller mål, men definerer dem i relation til deres virkninger (sag 173/73, Italien mod Kommissionen, Sml. 1974, s. 709).

statsstøtte⁽⁸⁾. Det følger deraf, at når der stilles statslige midler til rådighed på samme vilkår som dem, der gælder for private investorer (pari passu), vil det normalt være muligt at konkludere, at foranstaltningen ikke medfører en fordel. Hvis de statslige midler imidlertid stilles til rådighed på mere gunstige vilkår, vil der normalt være tale om en fordel

- denne fordel skal være selektiv, i og med den er begrænset til visse virksomheder; hvis en foranstaltning gælder uden begrænsning eller uden sektormæssig eller geografisk forskel for alle virksomheder overalt i en EFTA-stat, er den ikke selektiv⁽⁹⁾. Enhver foranstaltning, som på grund af sin karakter kun kan gælde for et begrænset antal virksomheder, er imidlertid selektiv. En foranstaltning er ligeledes selektiv, hvis den fastsætter, at der kun kan investeres i visse virksomheder, f.eks. begrænset til en sektor eller region. Det skal bemærkes, at en foranstaltning, der er generel for så vidt angår investorerne (dvs. den er tilgængelig for alle investorer), ikke desto mindre kan være selektiv for så vidt angår de virksomheder, der investeres i⁽¹⁰⁾
- foranstaltningen skal påvirke samhandelen mellem EØS-aftalens kontraherende parter. Eftersom investering af kapital er en aktivitet, der er genstand for en meget omfattende samhandel mellem EØS-aftalens kontraherende parter, og eftersom enhver foranstaltning, hvorved der gives en fordel til investorerne, har det erklærede mål at påvirke deres investeringsbeslutninger, anser myndigheden normalt dette kriterium for at være opfyldt af foranstaltninger for risikovillig kapital til fordel for investorer. Når myndigheden vurderer en eventuel påvirkning af samhandelen, må den overveje virkningerne mere generelt på tværs af kapitalmarkederne, ikke blot for investorer, som måske eller måske ikke tidligere har været aktive på markedet for tilvejebringelse af egenkapital til de virksomheder, som foranstaltningen er rettet mod. Medmindre det kan påvises, at alle investeringer vil blive foretaget i virksomheder, der beskæftiger sig med aktiviteter, som ikke er genstand for samhandel mellem EØS-aftalens kontraherende parter, anser myndigheden ligeledes dette kriterium for opfyldt på alle niveauer, hvor de øvrige kriterier er opfyldt⁽¹¹⁾.

(4) Der findes også andre kapitler i nærværende retningslinjer for statsstøtte, som indeholder en fortolkning af, hvorvidt individuelle foranstaltninger falder ind under definitionen af statsstøtte, og som kan være relevante for foranstaltninger for risikovillig kapital. De omfatter bl.a. kapitlerne om offentlige myndigheders kapitalinteresser, om statsstøttereglernes anvendelse på foranstaltninger i forbindelse med direkte erhvervsbeskatning og om statsgarantier⁽¹²⁾. Myndigheden vil fortsat anvende disse tekster, når den vurderer, om foranstaltninger for risikovillig kapital udgør statsstøtte.

(5) I overensstemmelse med ovennævnte principper vil myndigheden tage følgende faktorer i betragtning, når den skal afgøre, om der er tale om statsstøtte på hvert af de forskellige niveauer.

(I) Støtte til investorer

Hvis en foranstaltning giver investorer mulighed for at deltage i en virksomheds eller en gruppe virksomheders egenkapital på mere gunstige vilkår end offentlige investorer — eller end hvis de havde foretaget sådanne investeringer uden denne foranstaltning — får disse investorer en fordel⁽¹³⁾. Dette er fortsat tilfældet, selv om investoren gennem foranstaltningen foranlediges til at give en fordel til den eller de pågældende virksomheder. Det forhold, at en markedsfejl ville have medført, at investorerne ikke ville have foretaget sådanne investeringer uden en sådan foranstaltning, er ikke i sig selv tilstrækkeligt til at afkræfte formodningen om en fordel. Investorerne får nemlig tilbudt mere fordelagtige vilkår som kompensation for de faktorer, der forårsager en markedsfejl, og myndigheden mener, at en sådan kompensation skal anses for en fordel, som udgør støtte, hvis investorerne er virksomheder, og hvis de øvrige ovenfor beskrevne betingelser, især selektivitet, er opfyldt. Forudsat at fordelene er begrænset til det beløb, der er nødvendigt for at opveje de faktorer, der forårsager markedsfejl, kan den imidlertid anses for forenelig med EØS-aftalen, hvis den opfylder de principper, der er beskrevet i afsnit 10A.8, på grund af dens begrænsede virkning.

(II) Støtte til et mellemliggende instrument eller en mellemliggende fond

Myndigheden er som helhed af den opfattelse, at en fond er et instrument for overførsel af støtte til investorer og/eller virksomheder, der investeres i, snarere end en støttemodtager i sig selv. I visse tilfælde, navnlig foranstaltninger, der indebærer overførsler til fordel for eksisterende fonde med mange og forskelligartede investorer, kan fonden imidlertid have karakter af en selvstændig virksomhed. I så fald vil der normalt være tale om støtte, medmindre investeringen foretages på vilkår, der ville være acceptable for en normal økonomisk aktør i en markedsøkonomi og derfor ikke giver støttemodtageren nogen fordel.

⁽⁸⁾ Jf. Kommissionens beslutning af 4. oktober 2000 i sag N 172/2000 (Irland) Seed and Venture Capital Fund Scheme (EFT C 37 af 3.2.2001, s. 48).

⁽⁹⁾ Dette kunne f.eks. være tilfældet i forbindelse med en skatteforanstaltning, der fremmer investeringer i en bestemt klasse af finansielle instrumenter.

⁽¹⁰⁾ Se f.eks. EF-Domstolens dom i sag C-156/98, Tyskland mod Kommissionen, Sml. 2000 I, s. 6857.

⁽¹¹⁾ I denne forbindelse har EF-Domstolen fastslået følgende: »I forbindelse med et støtteprogram kan Kommissionen indskrænke sig til at undersøge programmets nærmere indhold med henblik på at vurdere, om det som følge af høje støttebeløb eller -sats, arten af de investeringer, der gives støtte til, eller andre vilkår i forbindelse med programmet sikrer en væsentlig fordel for støttemodtagerne i forhold til deres konkurrenter og sandsynligvis tilgodeser virksomheder, der deltager i samhandelen mellem medlemsstaterne«. Sag 248/84, Tyskland mod Kommissionen, Sml. 1987, s. 4013, præmis 18 (fremhævelse tilføjet).

⁽¹²⁾ Det skal imidlertid bemærkes, at garantier, som staten yder til fordel for investeringer i risikovillig kapital, formentlig i højere grad vil indeholde et element af støtte til investoren end i forbindelse med traditionelle lånegarantier, der normalt anses for at udgøre støtte til låntageren snarere end långiveren.

⁽¹³⁾ Dette kan være tilfældet i forbindelse med foranstaltninger, der tilvejebringer finansiering til investorer til investering i en sådan deltagelse, når denne tilvejebringelse sker på betingelser, der er mere gunstige end markedsvilkår.

(III) Støtte til de virksomheder, der investeres i

Det vigtigste kriterium er endnu en gang, om virksomheden har modtaget investeringen på vilkår, der ville være acceptable for en privat investor i en markedsøkonomi. Kriteriet kan for eksempel være opfyldt, når investeringen, der gennemføres via foranstaltninger for risikovillig kapital, foretages jævnsides (pari passu) med sådan en investor eller sådanne investorer. Når dette ikke er tilfældet, er det forhold, at investeringsbeslutningerne træffes af kommercielle administratorer af fonde for risikovillig kapital eller af investorrepræsentanter med interesse i at sikre et maksimalt afkast for fonden, en vigtig indikator, men er ikke i sig selv afgørende. Myndigheden må også tage hensyn til muligheden af, at eventuelle fordele for investorerne i fondene videregives til de virksomheder, der investeres i, når investeringerne ikke foretages af fonden jævnsides med en privat investor i en markedsøkonomi. Hvis en foranstaltning for risikovillig kapital har reduceret risikoen og/eller øget det udbytte, som investorerne får af en bestemt investering, så kan de ikke længere anses for at fungere som en normal økonomisk aktør ⁽¹⁴⁾.

- (6) Om der ydes støtte i forbindelse med en foranstaltning, og i hvilket omfang, afhænger af dens udformning. Nogle foranstaltninger kan f.eks. være generelle foranstaltninger på investorniveau, men indebærer statsstøtte til de individuelle virksomheder ⁽¹⁵⁾, andre foranstaltninger yder statsstøtte til investorerne, men ikke til de virksomheder, der investeres i, gennem anvendelse af det ovenfor beskrevne pari passu-princip ⁽¹⁶⁾, og endnu andre foranstaltninger kan yde statsstøtte på mere end ét niveau ⁽¹⁷⁾.
- (7) Når den samlede støtte til støttemodtagerne er de minimis-støtte som omhandlet i de minimis-reglen og anvendelsen heraf, anses den ikke for at opfylde alle kriterierne i EØS-aftalens artikel 61, stk. 1. I forbindelse med foranstaltninger for risikovillig kapital hæmmes anvendelsen af de minimis-reglen af beregningsvanskeligheder (jf. afsnit 10A.5) samt af det forhold, at der med foranstaltningerne måske ydes støtte ikke blot til målvirksomhederne, men også til andre investorer. Kan disse problemer løses, finder den imidlertid fortsat anvendelse. Hvis en ordning tilvejebringer offentlig kapital på 100 000 EUR eller derunder til den enkelte virksomhed over en treårig periode, er det sikkert, at en eventuel støtte til disse virksomheder ligger inden for de grænser, der er fastsat ved de minimis-bestemmelserne i retningslinjerne.

10A.5. Vurdering af foreneligheden af foranstaltninger for risikovillig kapital i henhold til statsstøttereglerne: anvendelse af eksisterende tekster

- (1) Når foranstaltningerne udgør statsstøtte, skal myndigheden vurdere, om de kan erklæres for forenelige med EØS-aftalen i henhold til artikel 61, stk. 2 og 3. De fleste foranstaltninger for risikovillig kapital vil kun kunne erklæres for forenelige i henhold til stk. 3, litra a) (for så vidt angår foranstaltninger, der udelukkende finder anvendelse i regioner, der kan falde ind under undtagelsen i denne bestemmelse), eller stk. 3, litra c).
- (2) De umiddelbare målsætninger for foranstaltninger for risikovillig kapital vil sandsynligvis omfatte fremme af SMV, især nye eller innovative virksomheder eller virksomheder med et stort vækstpotentiale, og/eller fremme af udviklingen af en bestemt region. Myndigheden har allerede vedtaget en række tekster, hvorefter statsstøtte med sådanne målsætninger kan tillades i henhold til artikel 61, stk. 3, litra a) eller c) ⁽¹⁸⁾. Den offentlige myndighed, der udformer foranstaltningen, kan også have som målsætning at tilskynde flere investorer til at deltage i tilvejebringelse af denne type finansiering. Der findes ingen tekst om statsstøtte på dette område, og indtil nu har det rent faktisk ikke været udtrykkeligt anerkendt som en målsætning, der i sig selv kan berettige statsstøtte. Dette er imidlertid ikke på nogen måde til hinder for foreneligheden af en foranstaltning, som opfylder betingelserne i andre rammebestemmelser eller retningslinjer.
- (3) Et karakteristisk træk ved de eksisterende retningslinjer, hvorefter der tillades statsstøtte i henhold til artikel 61, stk. 3, litra a) eller c), er, at støtten tillades indtil et niveau svarende til en »subventionsækvivalent« på en fast procentsats af visse omkostninger for den støttemodtagende virksomhed. Disse »støtteberettigede omkostninger« er hovedsagelig faste investeringer i jord, bygninger, nyt produktionsudstyr og immaterielle aktiver (patenter, knowhow osv.), arbejdsomkostninger i tilknytning til investeringer i anlægsaktiver og udgifter til konsulentbistand. Erfaringerne viser imidlertid, at foranstaltninger for risikovillig kapital i mange tilfælde ikke kan erklæres for forenelige efter disse regler som følge af nogle af eller alle nedenstående årsager:

⁽¹⁴⁾ Jf. f.eks. Kommissionens beslutning 98/476/EF (EFT L 212 af 30.7.1998, s. 50). Denne sag var genstand for EF-Domstolens dom i sag C-156/98, jf. fodnote 7.

⁽¹⁵⁾ Se fodnote 11.

⁽¹⁶⁾ Jf. f.eks. Kommissionens beslutning i sag N 705/99, United Kingdom High Technology Fund.

⁽¹⁷⁾ Jf. Kommissionens beslutning 2001/406/EF i sag C 46/2000, Viridian Growth Fund (Nordirland) (EFT L 144 af 30.5.2001, s. 23).

⁽¹⁸⁾ Jf. de gældende retningslinjer for statsstøtte til små og mellemstore virksomheder og om national regionalstøtte.

- Vanskeligheder med at fastsætte en »subventionsækvivalent« for egenkapital. Mens myndigheden har fastlagt regler for fastsættelse af sådanne ækvivalenter for lån og garantier⁽¹⁹⁾, findes der ikke en sådan formel for egenkapitalen. På den baggrund mener myndigheden, at en teknisk beregningsvanskelighed ikke i sig selv kan være tilstrækkelig til at gøre en foranstaltning uforenelig med EØS-aftalen. Den er ved at undersøge muligheden for en eventuel metodologi i så henseende og vil i mellemtiden være åben over for foreslåede beregningsmetoder, der ledsager anmeldelser af foranstaltninger for risikovillig kapital⁽²⁰⁾.
 - Vanskeligheder med at knytte en forbindelse til de støtteberettigede omkostninger, især under foranstaltninger, hvorved der gives incitamenter til investorerne, bl.a. i forbindelse med foranstaltninger i form af fonde. En sådan forbindelse er ikke let at forlige med den kommercielle fondsadministration, der vil blive krævet af de investorer, som deltager i fondene, og kan give anledning til problemer med hensyn til kontrol og håndhævelse.
 - Det forhold, at ingen af de nuværende tekster giver grundlag for at tillade foranstaltninger, hvorefter der ydes støtte på investorniveau.
- (4) Myndigheden mener, at der generelt er gode begrundelser for fremgangsmåden med »støtteberettigede omkostninger«. Denne fremgangsmåde giver vished, forudsigelighed og et grundlag for at begrænse støtten og for at sikre ligebehandling mellem regioner og EØS-stater. Den har hidtil vist sig at fungere godt og vil sandsynligvis ligge til grund for størstedelen af den fremtidige kontrol med statsstøtte. Myndigheden mener, at der skal fremføres gode begrundelser for at afvige fra den.
- (5) Risikoen ved at afvige fra det princip er især, at der kan tillades statsstøtte, som udelukkende er »driftsstøtte«, dvs. støtte til at dække en virksomheds normale løbende udgifter. Myndigheden mener, at en sådan støtte, som beskytter støttemodtageren mod virkningerne af manglende kommerciel levedygtighed, er blandt de mest konkurrencefordrejende typer statsstøtte, og den kun tillades i begrænset omfang.
- (6) Myndigheden mener imidlertid også, at det forhold, at foranstaltninger for risikovillig kapital ikke kan erklæres for forenelige på grundlag af eksisterende retningslinjer, og, især som følge af ovennævnte vanskeligheder, ikke i sig selv er en begrundelse for at erklære foranstaltningerne for uforenelige med EØS-aftalen. Hvad angår de vanskeligheder, der er anført ovenfor, har myndigheden konstateret følgende:
- De omkostninger, der anses for støtteberettigede i henhold til de eksisterende rammebestemmelser, er af mindre betydning for mange nye eller innovative virksomheder. Under alle omstændigheder vil sådanne omkostninger oftere kunne finansieres med lånekapital; behovet for egenkapital er almindeligvis knyttet til ikke blot aktiver, men også til behovet for driftskapital under en virksomheds opstarts- eller ekspansionsfase.
 - Den manglende forbindelse med de støtteberettigede omkostninger som defineret i de nuværende tekster er ikke nødvendigvis tegn på driftsstøtte, forstået som støtte, der tjener til at afholde en virksomheds normale driftsudgifter og ikke har anden virkning end at sikre dens eksistens. Støtte med en klar tilskyndelsesvirkning for en virksomheds opstart eller ekspansion kan ikke anses for at udgøre driftsstøtte i så henseende og kan derfor accepteres under visse omstændigheder.
 - Hvad angår støtte til investorerne, kan en foranstaltning ikke anses for uforenelig, blot fordi den — som følge af private investorer eller markedsinvestorer deltagelse — udgør statsstøtte for dem samt for de virksomheder, der investeres i. Hvis en overførsel fra staten er forenelig med statsstøttereglerne, mener myndigheden generelt set, at en foranstaltning, hvorved der gives et minimalt incitament til andre økonomiske aktører til at foretage samme overførsel, også bør tillades, selv om dette teknisk set indebærer støtte til disse aktører.
- 10A.6. Grundlaget for at tillade foranstaltninger for risikovillig kapital i henhold til EØS-aftalens artikel 61, stk. 3, litra a) og c)**

- (1) Det vigtigste grundlag for, at myndigheden kan tillade foranstaltninger for risikovillig kapital, også selv om de falder uden for de eksisterende reglers anvendelsesområde, er, at et af de største handicap for SMV — herunder især små virksomheder og virksomheder i opstartsfasen — er vanskeligheden ved at skaffe kapital og kredit. De vigtigste årsager hertil er mangelfulde informationer, investorernes og låneinstitutternes manglende vilje til at løbe risici og de begrænsede garantier, som SMV er i stand til at give⁽²¹⁾. En særlig hindring for tilvejebringelse af egenkapital kan være de høje transaktions- og kontrolomkostninger i forbindelse med den kapital, der skal skaffes til veje.

⁽¹⁹⁾ Jf. f.eks. nærværende retningslinjer for statsstøtte vedrørende de minimis-støtte, statsgarantier og national regionalstøtte.

⁽²⁰⁾ Dette kunne omfatte en metodologi baseret på omkostningerne ved at stille en særlig garanti. Jf. Kommissionens beslutning af 28. februar 2001 i sag N 551/2000 (Tyskland): BTU — Beteiligungskapital für kleine Technologieunternehmen (EFT C 117 af 21.4.2001, s. 17).

⁽²¹⁾ Se i nærværende retningslinjer for statsstøtte, kapitlet om støtte til små og mellemstore virksomheder (SMV).

- (2) Myndigheden erkender, at offentlig finansiering kun har en rolle, der er begrænset til at rette op på konstaterede markedsfejl. En markedsfejl kan defineres som en situation, hvor der ikke opnås økonomisk effektivitet som følge af imperfektioner i markedsmekanismen. En markedsfejl kan enten give sig udslag i systemets manglende evne til at producere de varer, som ønskes (i dette tilfælde et marked for risikovillig kapital), eller i en dårlig ressourcefordeling, der kunne forbedres på en sådan måde, at nogle forbrugere kunne få det bedre, uden at nogen får det ringere. De eksternaliteter, der er forbundet med uddannelse og forskning og udviklingsvirksomhed, resulterer i en markedsfejl, der berettiger statsstøtte på disse områder.
- (3) Da den økonomiske teori siger, at markedet sædvanligvis ikke vil fungere ordentligt i en eller anden henseende, medmindre betingelserne for fuldkommen konkurrence er opfyldt, reserveres begrebet markedsfejl for situationer, hvor den dårlige ressourcefordeling antages at være alvorlig. Der er to hovedårsager til markedsfejl i forbindelse med markederne for risikovillig kapital, som specielt påvirker adgangen til kapital for SMV og virksomheder i de tidlige faser af deres udvikling, og som kan berettige offentlig intervention:
- *ufuldstændig og asymmetrisk information*: potentielle investorer har sværere ved at indsamle pålidelige oplysninger om forretningsudsigterne for SMV og nye virksomheder. Specielt hvis disse virksomheder er involveret i meget innovative og risikobetonede projekter, vil ufuldstændig information forværre problemerne i forbindelse med risikovurderingen
 - *transaktionsomkostninger*: små transaktioner er mindre attraktive for investeringsfonde som følge af forholdsvis store omkostninger i forbindelse med investeringsvurderingen og andre transaktionsomkostninger.
- (4) Myndigheden mener, at disse faktorer kan forårsage en markedsfejl, der kunne berettige statsstøtte. Det er imidlertid nødvendigt at være forsigtig. Det forhold, at efterspørgsel efter finansiering, såvel lån som egenkapital, ikke tilfredsstilles, er ikke i sig selv et tegn på markedsfejl. Myndigheden mener nemlig, at der ikke foreligger en generel markedsfejl i forbindelse med risikovillig kapital inden for EØS-området. Den accepterer imidlertid, at der er markedsgab for visse typer investeringer, i visse faser af virksomhedernes levetid. Den anerkender også, at der er særlige vanskeligheder i områder, som kan få støtte efter artikel 61, stk. 3, litra a) og c) («støttede områder»). Disse gab og vanskeligheder er i en vis grad allerede anerkendt i de eksisterende rammebestemmelser for statsstøtte, og når disse kan anvendes på foranstaltninger for risikovillig kapital, vil myndigheden være rede til fortsat at gøre dette.
- (5) Myndigheden vil derfor kræve bevis for markedsfejl, før den er rede til at tillade foranstaltninger for risikovillig kapital, som falder uden for de eksisterende reglers anvendelsesområde. Den kan imidlertid være rede til at acceptere, at dette er tilfældet, når hver kapitaltranche til en virksomhed fra foranstaltninger for risikovillig kapital, som på deres side er helt eller delvis finansieret gennem statsstøtte, maksimalt indeholder 500 000 EUR, eller 750 000 EUR i regioner, der er berettiget til støtte i henhold til artikel 61, stk. 3, litra c), eller 1 mio. EUR i regioner, der er støtteberettiget efter artikel 61, stk. 3, litra a) ⁽²⁾. Dette skyldes, at argumentet om, at der er tale om markedsfejl på grund af høje transaktionsomkostninger, er mere overbevisende for små transaktioners vedkommende. Det forhold, at en markedsfejl anerkendes, ændrer imidlertid ikke støttekarakteren af en bestemt foranstaltning eller behovet for at vurdere dens forenelighed, specielt efter bestemmelserne i afsnit 10A.8 nedenfor.
- (6) Når det anerkendes, at der foreligger en markedsfejl, vil myndigheden undersøge, om en eventuel statsstøtteforanstaltning står i rimeligt forhold til den formodede markedsfejl, som den har til formål at afhjælpe, og forsøge at sikre, at en eventuel konkurrencefordrejning mindskes mest muligt. Den mener, at dette bedst kan opnås gennem foranstaltninger, der lige netop er tilstrækkelige til at sikre, at markedsinvestorerne stiller kapital til rådighed, og som resulterer i, at investeringsbeslutningerne træffes på et kommercielt grundlag og på betingelser, der ligger så tæt som muligt op ad dem, der gælder i en normal økonomi.
- (7) De forskellige mulige modeller for foranstaltninger for risikovillig kapital og den forholdsvis nye karakter af visse af de konstruktioner, der udformes af EFTA-staterne, indebærer, at myndigheden ikke er i stand til at fastlægge stramme kriterier, hvorefter den kan afgøre, om den skal tillade sådanne foranstaltninger. Den har imidlertid påpeget visse elementer, som den vil anse for positive, og andre, som den vil anse for negative i forbindelse med vurderingen. Disse elementer er anført i afsnit 10A.8. Det forhold, at kriterierne udformes på denne måde, styrker betydningen af, at alle foranstaltninger for risikovillig kapital, som udgør eller kan udgøre statsstøtte, anmeldes til myndigheden i henhold til artikel 1, stk. 3, i aftalen om Tilsynsmyndigheden og Domstolen, før de iværksættes, medmindre de er fritaget for anmeldelse gennem en fritagelse som den, der er anført i punkt 10A.4(7). Hvis myndigheden er i besiddelse af en fuldstændig anmeldelse, der viser, at en foranstaltning indeholder adskillige positive elementer og ingen negative elementer, vil myndigheden bestræbe sig på at foretage en hurtig vurdering af den, inden for de frister, der er fastsat i den proceduremæssige del af nærværende retningslinjer for statsstøtte.

⁽²⁾ Særskilte kapitaltilførsler med seks måneders mellemrum vil blive anset for at være en del af den samme tranche, ligesom det ville gælde for forskellige kapitaltilførsler — selv over en længere periode — for hvilke der gives et tilsagn som en del af en enkelt transaktion.

10A.7. Støtteforanstaltningens form

- (1) Myndigheden mener, at det generelt er op til EFTA-staten at vælge støtteforanstaltningens form. Dette gælder ligeledes for foranstaltninger for risikovillig kapital. Som angivet i afsnit 10A.8 vil der ved myndighedens vurdering af sådanne foranstaltninger imidlertid også blive taget hensyn til, om de tilskynder markedsinvestorerne til at stille risikovillig kapital til rådighed for »målvirksomhederne«, og om de kan forventes at resultere i, at investeringsbeslutningerne træffes på et kommercielt (dvs. profitmaksimerende) grundlag. De former for incitamenter, der kan føre til dette resultat, og som derfor kan betragtes positivt efter kriterierne i afsnit 10A.8, hvor de udgør statsstøtte, omfatter efter myndighedens opfattelse blandt andet følgende:
- Oprettelse af *investeringsfonde* (»venturekapitalfonde«), hvori staten er partner, investor eller deltager, også selv om den er det på mindre fordelagtige vilkår end andre investorer.
 - *Tilskud* til venturekapitalfonde til dækning af en del af deres administrationsomkostninger.
 - *Andre finansielle instrumenter* til fordel for investorer i risikovillig kapital eller til fordel for venturekapitalfonde med henblik på at tilvejebringe ekstra kapital til investering.
 - *Garantier* til investorer i risikovillig kapital eller til venturekapitalfonde mod en del af investeringstabene, eller garantier for lån til investorer/fonde, der investerer i risikovillig kapital⁽²³⁾.
 - *Skattemæssige incitamenter* til investorer til gennemførelse af investeringer med risikovillig kapital.
- (2) Myndigheden har ikke til hensigt at benytte kriterierne i nedenstående afsnit til at tillade foranstaltninger, hvorved der kan tilvejebringes kapital til en virksomhed *udelukkende* i form af lån (herunder ansvarlige lån og »egenkapitallån«) eller andre instrumenter, som giver investor/långiver et fast minimumsafkast, hvad enten det sker gennem fonde eller gennem andre midler. En sådan tilvejebringelse af kapital er ikke »risikovillig kapital« efter definitionen i fodnote 3, og myndigheden anser de eksisterende regler, som blandt andet dækker beregningen af et eventuelt støtteelement og forbindelsen med de støtteberettigede omkostninger, for at være tilstrækkelige til at vurdere sådanne foranstaltninger.
- (3) Myndigheden har ikke til hensigt at benytte kriterierne i nedenstående afsnit til at tillade en ad hoc-foranstaltning, hvorved der tilvejebringes kapital til en individuel virksomhed.

10A.8. Kriterier for vurdering af forenelighed

- (1) Som allerede forklaret i afsnit 10A.6 er kriterierne udtrykt i form af »positive og negative elementer«. Ikke alle elementerne har samme vægt, og i nedenstående liste er de vigtigste elementer anført først. Intet enkelt element er afgørende, og der findes heller ikke noget sæt af dem, der i sig selv kan anses for tilstrækkeligt til at sikre forenelighed. I visse tilfælde kan deres anvendelighed, og den vægt de tillægges, være afhængig af foranstaltningens form. Ved myndighedens vurdering vil der blive taget hensyn til enhver foranstaltnings regionale specificitet, og der vil blive foretaget en samlet efterprøvning af proportionaliteten.

Foranstaltningerne vil blive vurderet på hvert niveau. I tilfælde, hvor tilvejebringelsen af risikovillig kapital til en virksomhed er forbundet med omkostninger, som er støtteberettigede ifølge eksisterende retningslinjer, kan disse anvendes som alternativ til nedenstående principper ved vurderingen af støtten til denne virksomhed, i overensstemmelse med punkt 10A.2(3) og 10A.5(2) ovenfor. Hvis den pågældende foranstaltning også yder støtte på investorniveau, skal en sådan støtte imidlertid fortsat vurderes i overensstemmelse med nedenstående principper.

- (2) Når de lofter for transaktionernes størrelse, der er fastsat i punkt 10A.6(5), er opfyldt, og når kun investorer (eller et investeringsinstrument) modtager statsstøtte i henhold til foranstaltningen, er en sådan statsstøtte forenelig i det omfang, hvori den står i rimeligt forhold til de omkostningsulempes, som den skal afhjælpe, såsom de højere relative omkostninger ved analyse og administration af små investeringer. Bestemmelserne i punkt 10A.8(3) nedenfor vil blive anvendt til at vurdere, om det forholder sig sådan.

Myndigheden kræver, at der fremlægges bevis for markedsfejl, når de lofter for transaktionernes størrelse, der er fastsat i punkt 10A.6(5), er overskredet.

- (3) Når først der er konstateret markedsfejl, undersøger myndigheden følgende elementer ved vurderingen af en foranstaltning for risikovillig kapital efter EØS-aftalens statsstøttebestemmelser:

⁽²³⁾ Den anden mulighed er et af US Small Business Administrations interventionsmidler til fordel for Small Business Investment Companies.

En begrænsning af investeringerne eller subsidiært størstedelen af de investerede midler:

- til små virksomheder ⁽²⁴⁾ eller endog »mikro«-virksomheder, og/eller
- til mellemstore virksomheder under deres opstartsfasen eller anden tidlige fase ⁽²⁵⁾ eller i støtteberettigede områder

vil blive anset for et positivt element. Adgangen til finansiering for mellemstore virksomheder ud over deres opstartsfasen eller tidlige fase bør være underlagt en begrænsning pr. virksomhed for den samlede finansiering via foranstaltningen. En begrænsning til mindre transaktionsstørrelser (dvs. under 500 000 EUR eller 750 000 EUR i regioner, der er støtteberettiget efter artikel 61, stk. 3, litra c), eller 1 mio. EUR i de regioner, der er støtteberettiget efter artikel 61, stk. 3, litra a)) eller til et givet niveau for påvist markedsfejl vil også blive anset for et positivt element.

Foranstaltningerne skal være rettet mod et fejlslagent marked for risikovillig kapital. Hvis en foranstaltning indebærer, at der tilvejebringes finansiering til virksomheder hovedsagelig i form af egenkapital eller kvasiegenkapital, så vil dette blive anset for positivt. Når foranstaltningerne tilvejebringer betydelige finansieringsbeløb i andre former eller tilsyneladende ikke har en tilstrækkelig tilskyndelsesvirkning (dvs. når de støtter investeringer i risikovillig kapital, som ville være blevet foretaget selv uden foranstaltningerne), vil dette blive anset for negativt. Dette kunne være tilfældet med foranstaltninger, hvor der gives yderligere finansiering til en virksomhed, der allerede har modtaget kapitaltilførsel med støtte.

Investeringsbeslutningerne skal være overskudsbaseede. En forbindelse mellem investeringsresultatet og afkastet til de ansvarlige for investeringsbeslutningerne vil være et positivt element. Dette anses for at være opfyldt:

- ved foranstaltninger, hvorved hele den kapital, der investeres i målvirksomhederne, kommer fra markedsøkonomiske investorer, som også træffer investeringsbeslutningen, idet støtten blot er en tilskyndelse for dem til at gøre dette, og
- ved andre foranstaltninger med væsentlig deltagelse af markedsøkonomiske investorers kapital, som på kommercielle vilkår (dvs. kun for overskuddets skyld) investeres direkte eller indirekte ⁽²⁶⁾ i »målvirksomhedernes« egenkapital.

For så vidt angår fonde vil tilvejebringelse af mindst 50 % af en fonds kapital, eller 30 % i tilfælde af foranstaltninger i støtteberettigede områder, blive anset for at udgøre »væsentlig deltagelse«, idet dog hver foranstaltning vil blive vurderet for sig selv, og andre aspekter vil have indvirkning på myndighedens vurdering. Yderligere positive elementer vil være:

- en aftale mellem en professionel fondsadministrator og deltagerne i fonden, hvorefter administratorens aflønning er afhængig af resultatet, og hvori fondens målsætninger og den påtænkte tidsplan for investeringerne er angivet
- markedsinvestorerens repræsentation i beslutningstagningen, og
- anvendelse af bedste praksis og lovbestemt tilsyn med forvaltningen af fonde.

Er der ikke et sådant element til at angive, at investeringsbeslutningerne vil være kommercielt baseede, vil det blive anset for negativt. Dette vil være tilfældet i forbindelse med foranstaltninger, der er så små, at de kun er rettet mod nogle få projekter og ikke er økonomisk levedygtige, eller foranstaltninger, der udelukkende eller hovedsagelig er truffet for at skaffe finansiering til en på forhånd kendt bestemt virksomhed.

Graden af konkurrencefordrejning mellem investorer og mellem investeringsfonde bør minimeres. Myndigheden vil se positivt på et udbud med henblik på fastlæggelse af eventuelle »præferencevilkår« til investorer eller muligheden for at tilbyde andre investorer sådanne vilkår. Denne mulighed kan tage form af en offentlig indbydelse til investorer ved iværksættelsen af en investeringsfond, eller kan tage form af en ordning (f.eks. en garantiordning), som forbliver tilgængelig for nye deltagere i en længere periode. De måder, hvorpå dette positive element kan opnås, vil nødvendigvis afhænge af den pågældende foranstaltnings form. Mangelen på en sådan kontrol med overkompensation til investorerne, eller en foranstaltning, hvor risikoen for tab bæres fuldt ud af den offentlige sektor, og/eller hvor fordelene udelukkende går til de andre investorer, vil imidlertid blive anset for et negativt element.

⁽²⁴⁾ Efter myndighedens definition som angivet i nærværende retningslinjer for statsstøtte i kapitlet om støtte til små og mellemstore virksomheder (SMV).

⁽²⁵⁾ European Venture Capital Association definerer opstartsfinansiering som »finansiering, der ydes til virksomheder til produktudvikling og indledende markedsføring. Virksomhederne kan være i færd med at blive oprettet eller kan have været aktive i kort tid, men har ikke solgt deres produkter kommercielt«, og finansiering i anden tidlig fase som »finansiering til virksomheder, der stadig er i færd med forskning og produktudvikling, eller som har afsluttet produktudviklingsfasen og har behov for yderligere midler til at indlede kommerciel fremstilling og salg. De giver endnu ikke et overskud«.

⁽²⁶⁾ »Ved indirekte« forstås investeringer via fonde eller andre investeringsinstrumenter.

Sektorbestemt fokus. Eftersom mange fonde i den private sektor fokuserer på specifikke teknologier eller endog sektorer (f.eks. sundhed, informationsteknologi, kultur), kan myndigheden acceptere, at der fokuseres på en bestemt sektor, når der er en kommerciel begrundelse herfor, og når det desuden er i offentlighedens interesse. I overensstemmelse med myndighedens konsekvent mindre positive holdning til sektormæssige statsstøtteforanstaltninger, især i følsomme sektorer med overkapacitet, bør foranstaltningerne dog specifikt udelukke, at der ydes støtte til virksomheder i skibsbygnings- og EKSF-sektoren.

Investeringer på grundlag af forretningsplaner. Eksistensen af en forretningsplan for hver enkelt investering, som indeholder detaljerede oplysninger om produkter, salg og rentabilitet, og hvori projektets ex ante-levedygtighed er angivet, er normal kommerciel praksis i en professionel fondsadministration og vil blive anset for positivt. Foranstaltninger, hvori der ikke er nogen »udtrædelsesmekanisme« for statens direkte eller indirekte deltagelse i individuelle virksomheder, vil blive negativt anset.

Undgåelse af kumulering af støtteforanstaltninger i en enkelt virksomhed. Hvis en foranstaltning indebærer støtte til de virksomheder, der investeres i, kan myndigheden anmode en EFTA-stat om at afgive tilsagn om at vurdere og fastsætte grænser for andre former for statsstøtte til virksomheder, som finansieres gennem foranstaltningen for risikovillig kapital, herunder i henhold til godkendte ordninger. For sådanne foranstaltninger, og medmindre EFTA-staten afgiver tilsagn om, at disse virksomheder ikke vil modtage anden statsstøtte end de minimis-støtte, bør EFTA-staten — med henblik på undersøgelse og godkendelse — forelægge myndigheden en rimelig vurdering af foranstaltningens støtteelement, som vil blive benyttet ved anvendelsen af kumuleringsreglerne. Når den kapital, der stilles til rådighed for en virksomhed i henhold til en sådan foranstaltning for risikovillig kapital, anvendes til at finansiere startinvesteringen og forsknings- og udviklingsomkostningerne eller andre omkostninger, som er støtteberettigede i henhold til andre rammebestemmelser, bør EFTA-staten medtage det støtteelement, der er indeholdt i foranstaltningen for risikovillig kapital, når den anvender de relevante støtteloffer.

10A.9. Afsluttende bemærkninger

Myndigheden har til hensigt at anvende disse retningslinjer i fem år. Eftersom fremgangsmåden i disse retningslinjer afviger fra tidligere metoder i forbindelse med statsstøttekontrol, og eftersom den omhandler et område i hurtig udvikling inden for økonomien i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, forbeholder myndigheden sig imidlertid ret til at ændre sin fremgangsmåde på baggrund af de indhøstede erfaringer. Den kan også redegøre nærmere for sin fremgangsmåde med hensyn til særlige spørgsmål, i tilfælde hvor dette kan være til hjælp.«
